

Villa Voortman

Ontmoetingshuis voor gelijkgestemde zielen
Vrijplaats voor broedende geesten

Inhoud

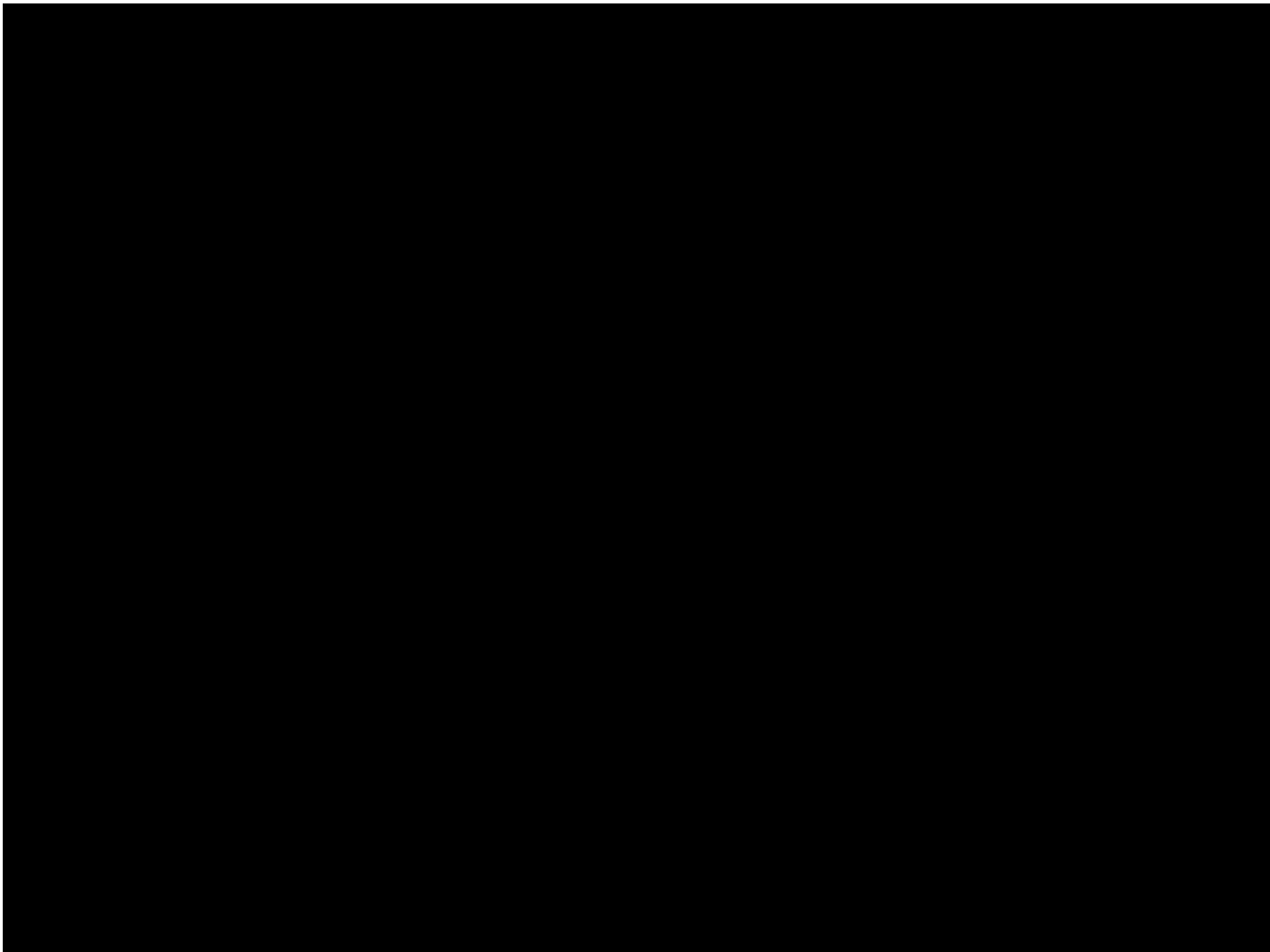
1. Introductie
2. Probleemstelling en ontstaan
3. Doelgroep
4. Leidende principes
 - 4.1. Gastvrijheid en ethiek
 - 4.2. Empowerment en actief burgerschap
 - 4.3. Open overlegstructuur en dialoog
5. Praktische uitwerking
 - 5.1. Een netwerk van referenten
 - 5.2. Verslaving en herstel : van abstinentie naar 'schadebeperking'
6. Onderzoek en resultaten
7. Besluit

Introductie

- 2011: Een ontmoetingshuis in Gent
- Elke dag tussen 9 en 16.30 u: 20-30 bezoekers, maandelijks: 70
- Een niet-medische benadering, gericht op acceptatie en verbinding via artistieke producties
- Integratieve toepassing van democratische TG principes, herstel en psychoanalytische fundamenten
- Unieke samenwerking tussen kliniek, stadsbestuur en de vzw “Vrienden van Villa Voortman”

Kort filmfragment

Om je met de Villa in de sfeer te brengen,
omdat beelden soms meer
vertellen dan duizend woorden...

Probleemstelling en ontstaan

- Voortschrijdend verdwijnen van laagdrempeligheid in psychiatrie
- Gevolg van steeds hogere kwaliteitscriteria en effectiviteitseisen in de gezondheidssector
- Snelle, korte gemedicaliseerde behandelingen zijn lucratiever dan terugkerende problematieken die langdurige zorg vereisen
- Het ontmoetingshuis volgt de tendens tot vermaatschappelijking of extramuralisering van zorg (Art. 107)
- Doel is inclusie of inclusief burgerschap

Onze 'bezoekers' of doelgroep

- Mensen met ernstige, psychische problemen die terzelfdertijd verslaafd zijn aan il(legale) drugs
- MICA of 'dubbeldiagnose' als artificieel concept, artefact ontstaan door strak classificatiesysteem (DSM)
- Freud (1930) over intoxicatie als 'automedicatie' tegen pijn en angst
- 'Tussen twee stoelen' in drugbehandelingunit en psychiatrie
- Slechte prognose: suicide of gevangenis (criminalisering van psychische kwetsbaarheid)

Diverse problemen op alle levensdomeinen

Dak- en thuisloos, werkloos, sociaal geïsoleerd, geen netwerk

Stigmatisering en justitiële problemen

Destructieve spiraal leidt tot overlast en gevaar

Vereenzaming, verwaarlozing, vervreemding

Toegang tot hulpverlening problematisch, geen vertrouwen

Ervaring van onmacht bij henzelf en bij de hulpverlening

Herhalend mechanisme van uitsluiting

‘Zorgwekkende, lastige zorgvermijders’ zonder verbinding

Gastvrijheid en ethiek

- Vertrekpunt is erkenning van de uitsluiting (op vele niveaus)
- Ontmoetingshuis als ankerpunt in voortschrijdende vlucht
- Symptomen als antwoorden op de uitsluiting of hernieuwde exclusie
- Wat willen zij > wat willen wij voor hen (therapeutisch ideaal) of cliëntgericht ipv aanbodgericht
- Organiseren van gastvrijheid = ethiek. 'Ethos': verblijfplaats of thuis
- Schuiloord, asiel, vrijplaats, ontmoetingshuis, passage, 'Agora'

Empowerment (of versterken en verbinden) en actief burgerschap als sociale inclusie

- Belangrijk concept voor inclusie, gedeelde verantwoordelijkheid
- Tussen paternalistische bemoeienis en naïef geloof in zelfzorg
- Autonomie in verbondenheid > mythe van de onafhankelijkheid, mensen worden sterker dankzij sociale verbindingen
- Maatschappelijke context belangrijk in zorg, burgers ipv patiënten
- Participatie en empowerment, ontlabellen > deficiet model
- Zorg in en zorg door de samenleving ('man, vogel, kat' of 4 hoekjes)

Quatre petits Coins de rien du tout

Jérôme Ruillier

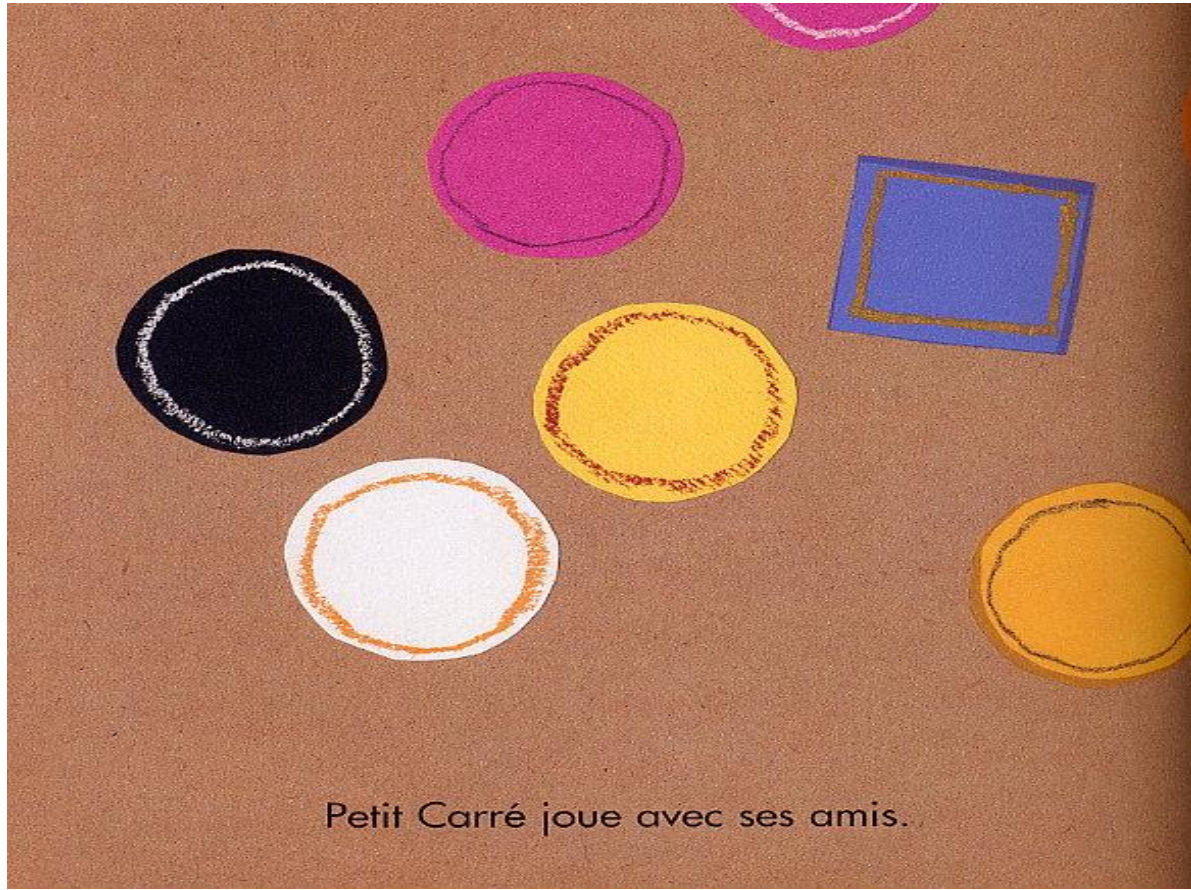

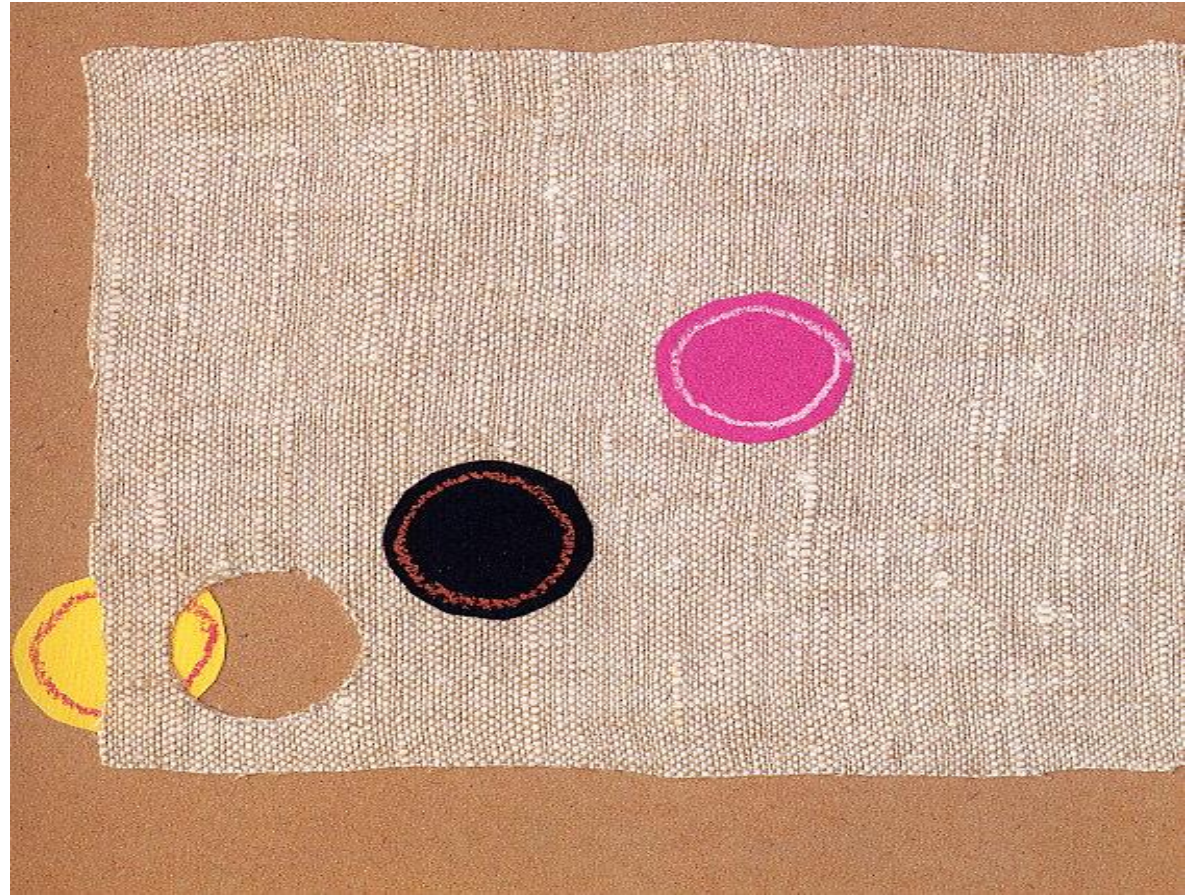
bilb^oquet

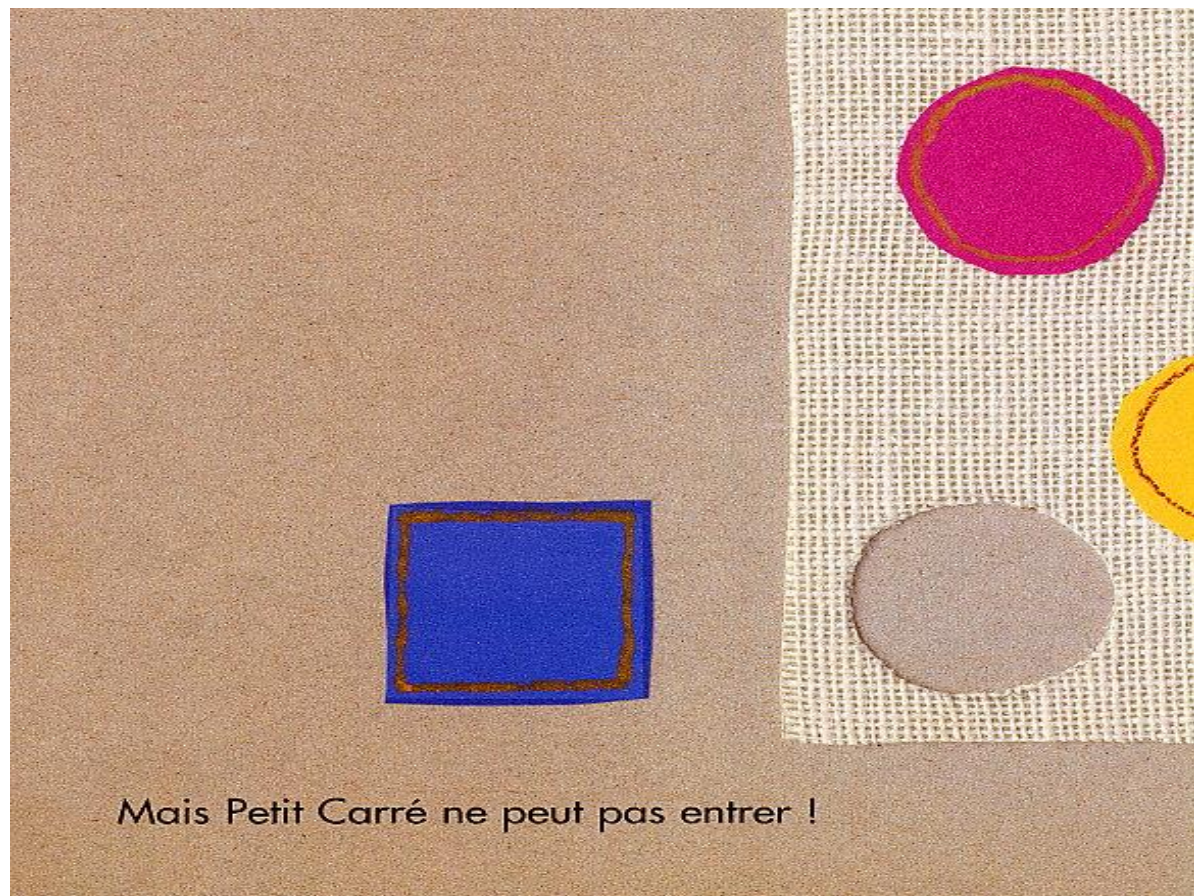
Quatre petits Coins
de rien du tout

Jérôme Ruillier

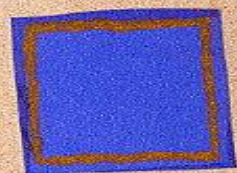
bilbOquet

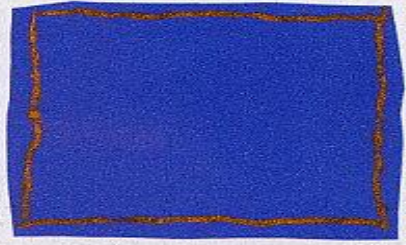

Petit Carré est triste.

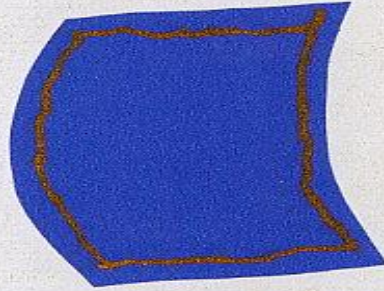

Il aimerait tellement entrer dans la grande maison.

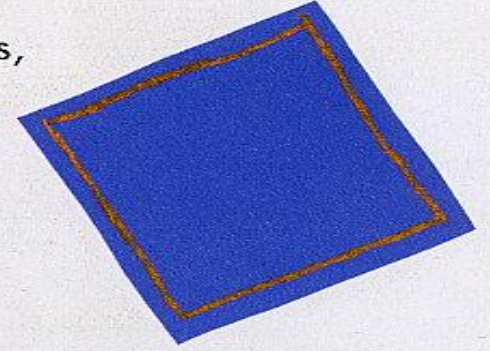

Alors il s'allonge,

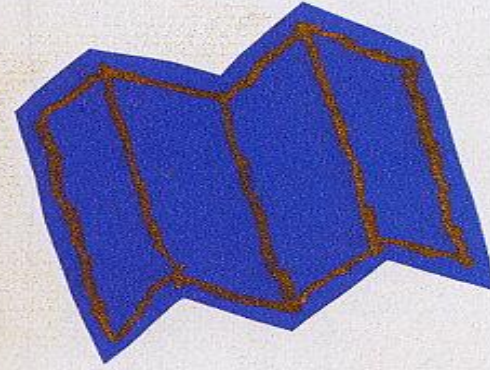
il se tord,

il se met la tête en bas,

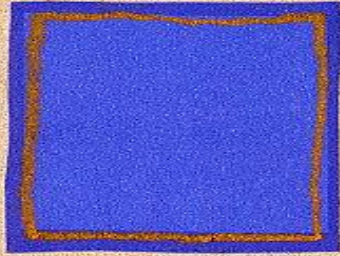

il se plie.

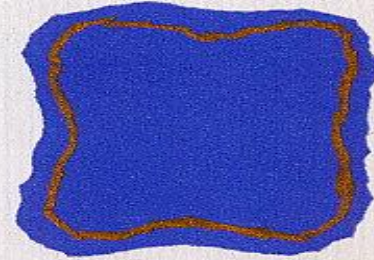
Mais il n'arrive toujours pas à entrer.

- Tu dois y croire ! disent les Petits Ronds.
- Je suis rond, je suis rond, je suis rond...
se répète Petit Carré.

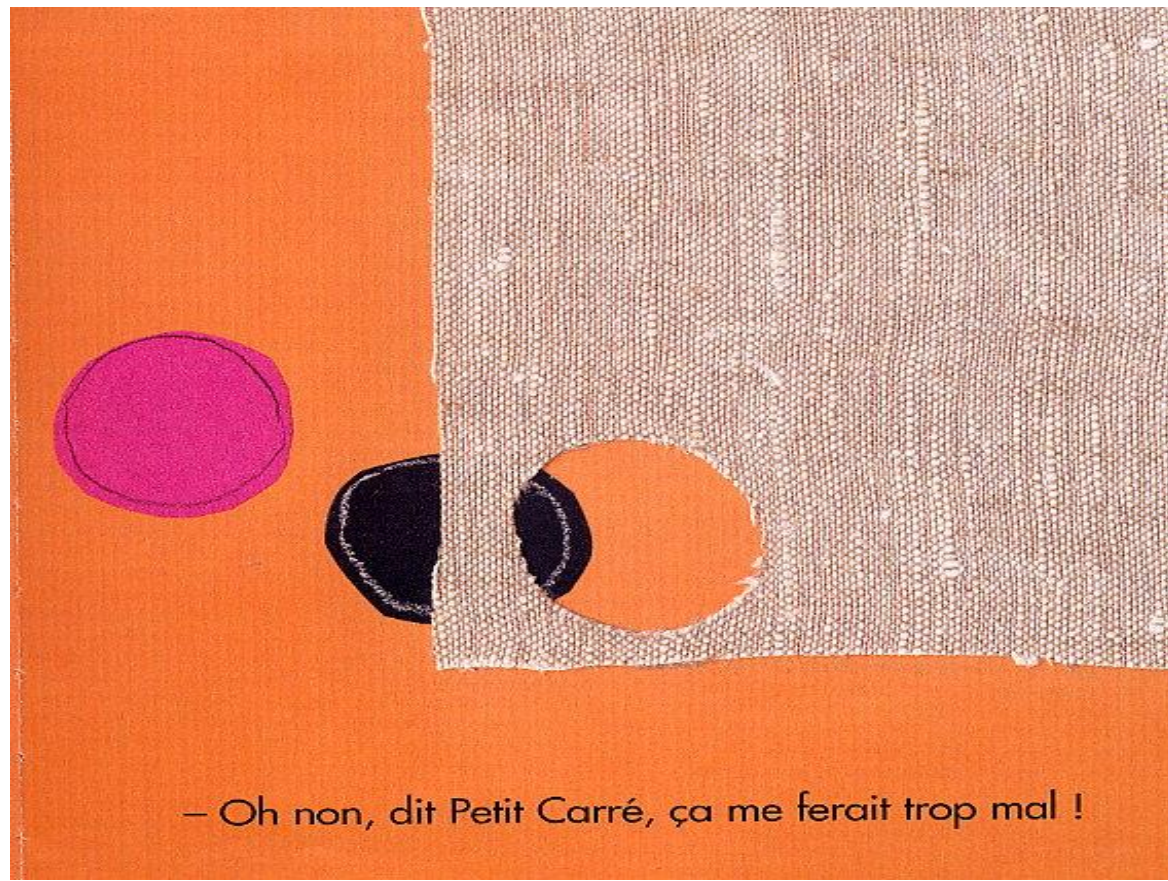
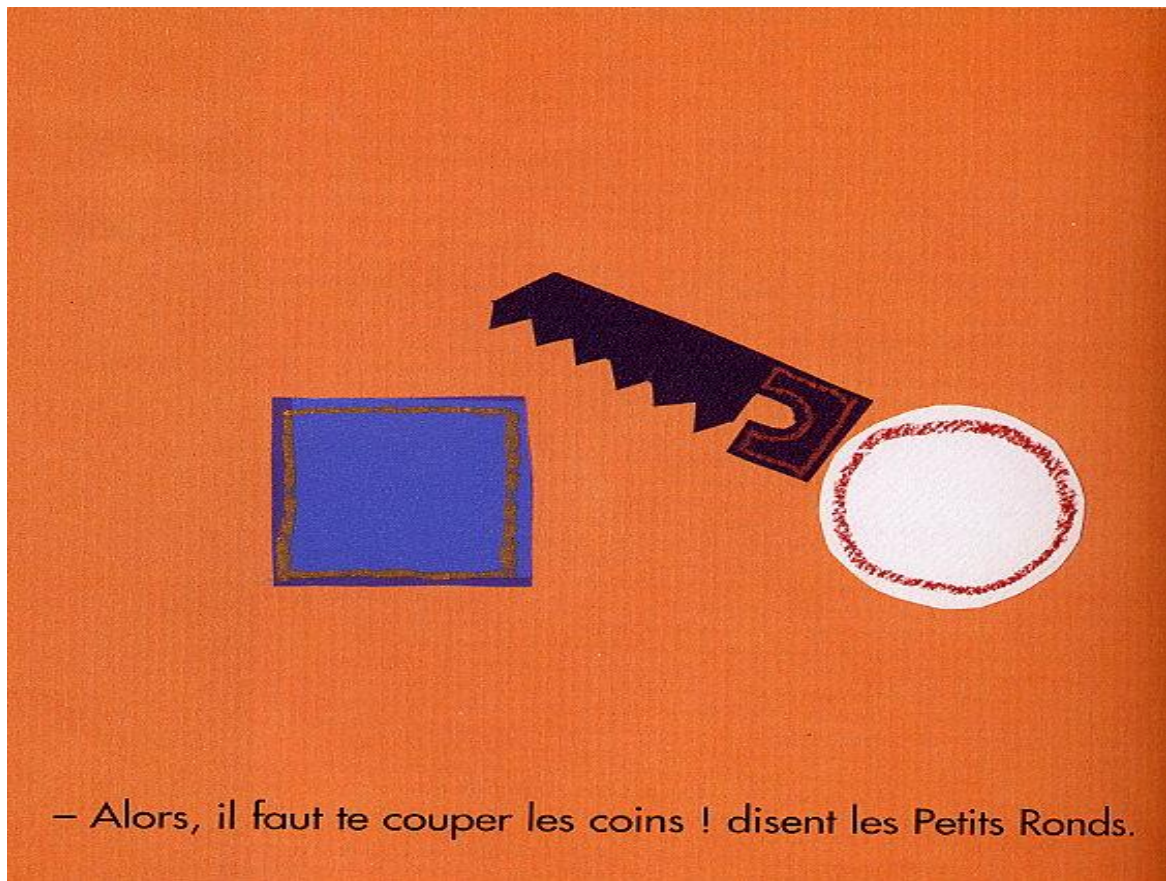

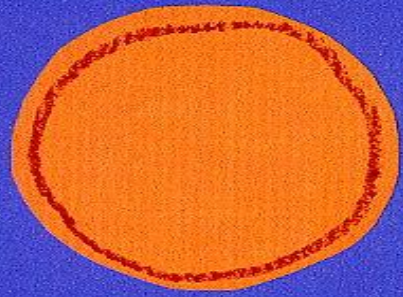
Mais rien n'y fait !

- Sois rond ! disent les Petits Ronds.

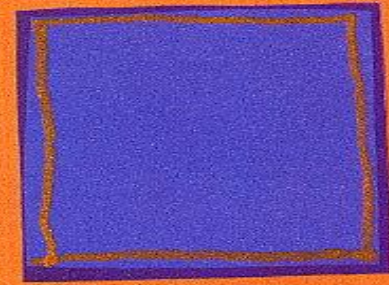

Petit Carré essaie de toutes ses forces.

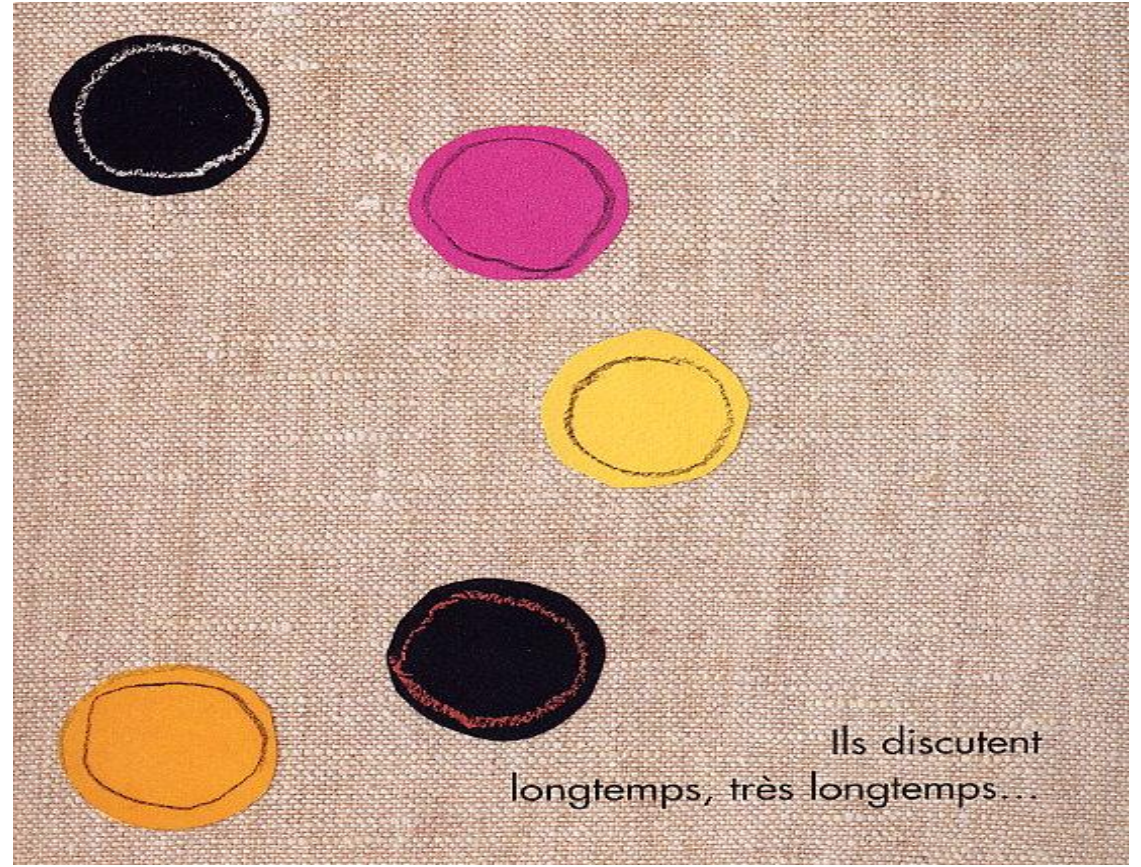
Comment faire ?

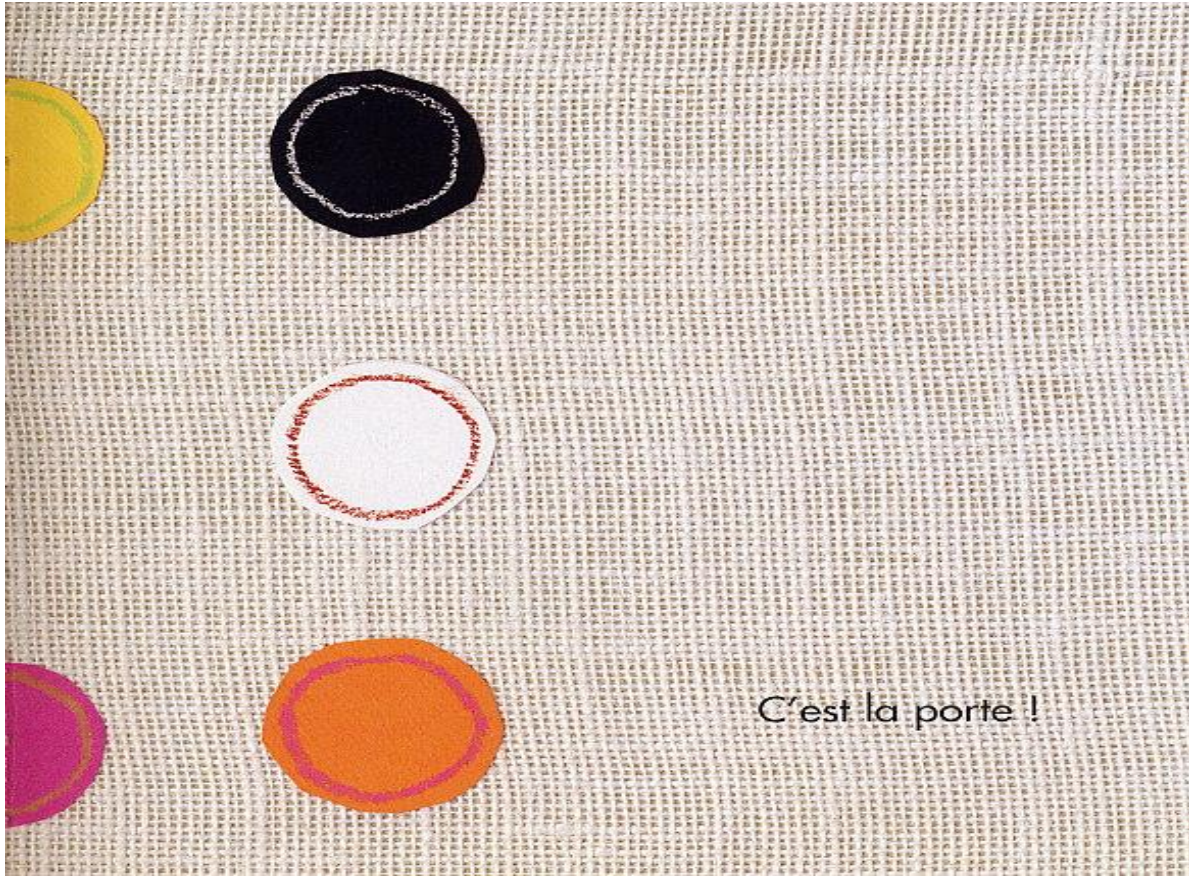
Petit Carré est différent.
Il ne sera jamais rond.

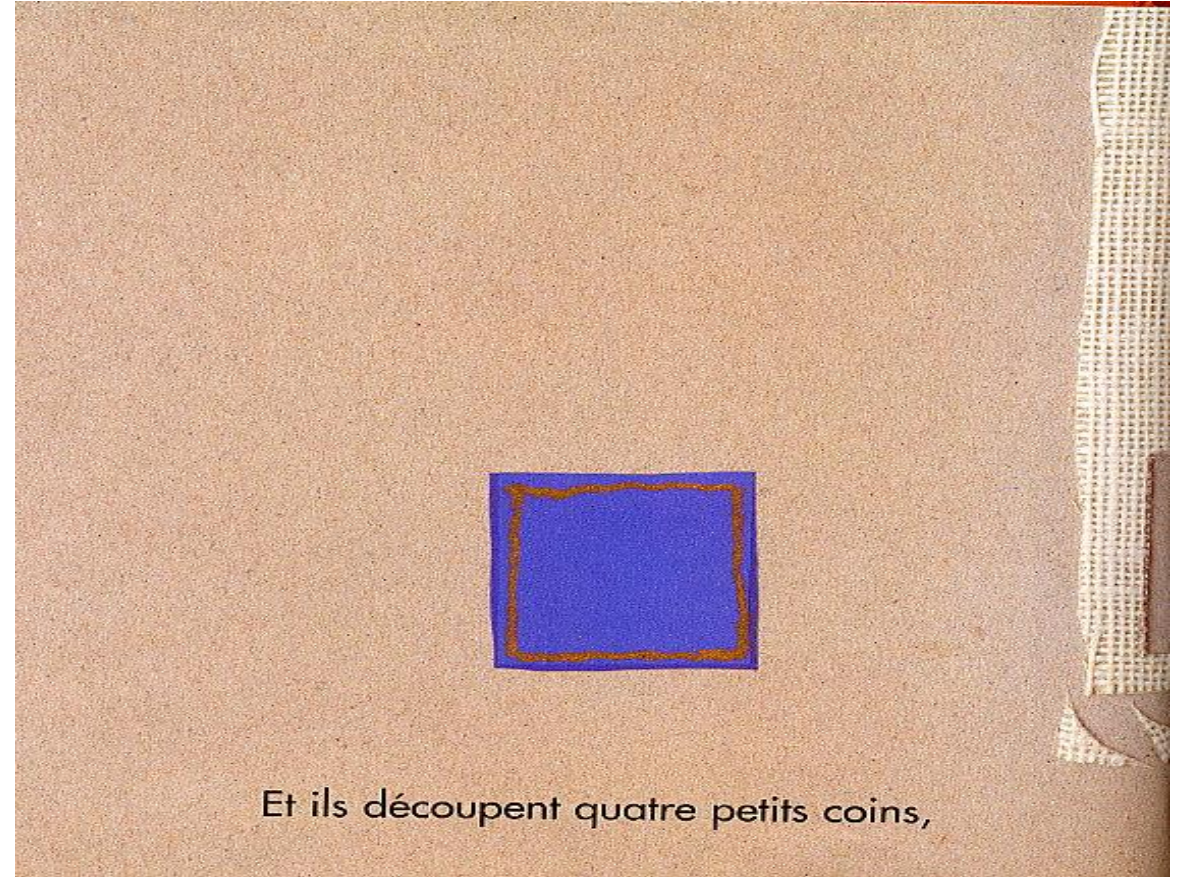
Les Petits Ronds
se réunissent dans la grande salle.

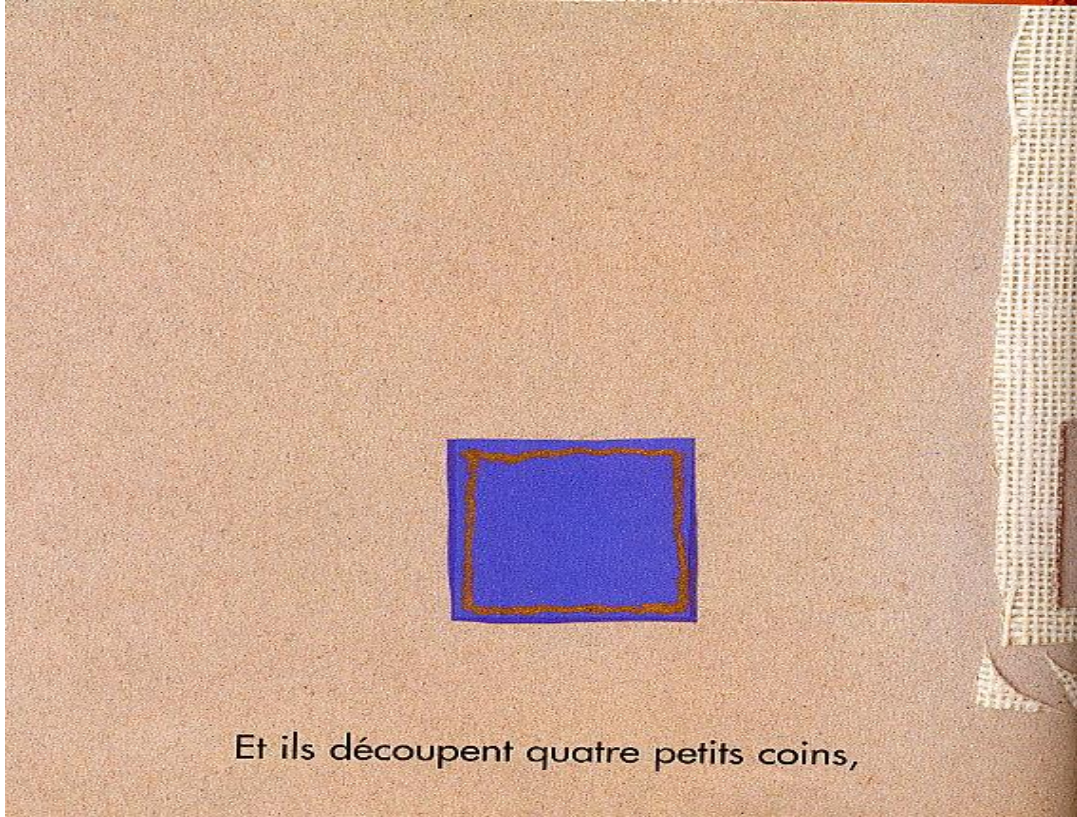
Ils discutent
longtemps, très longtemps...

C'est la porte !

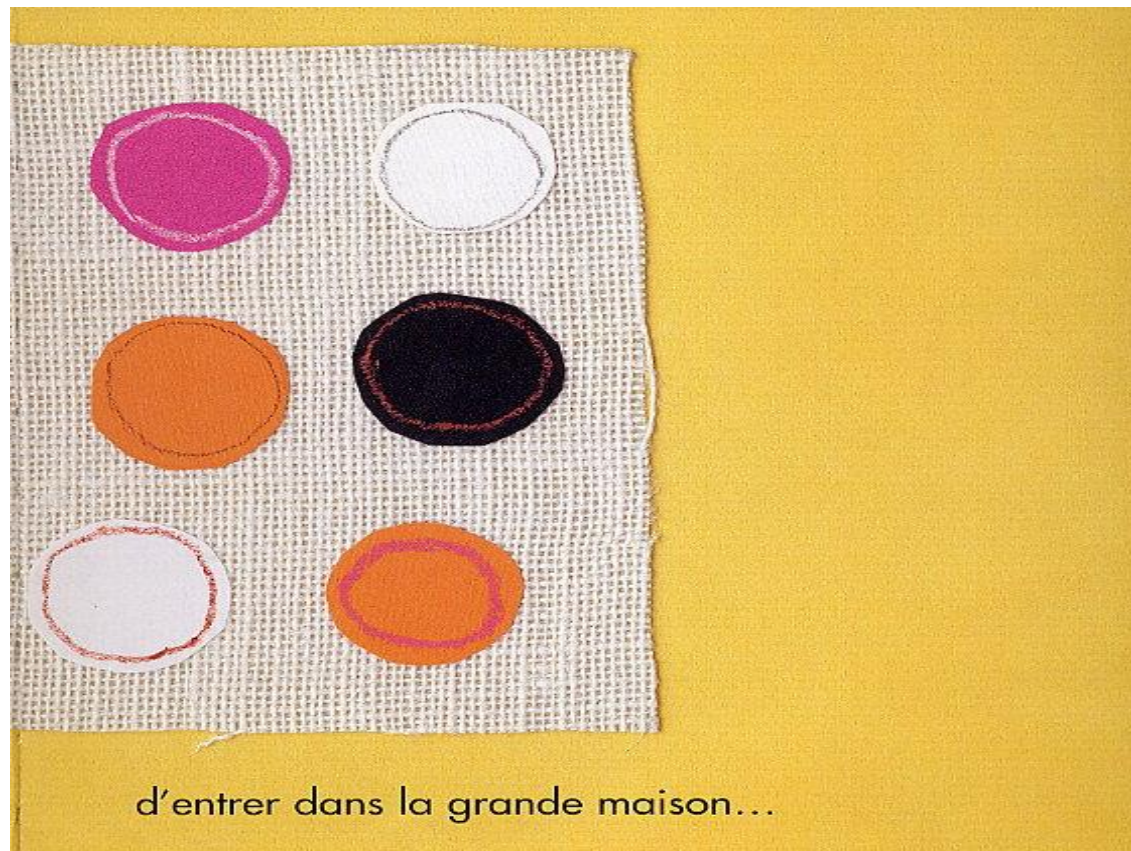
Et ils découpent quatre petits coins,

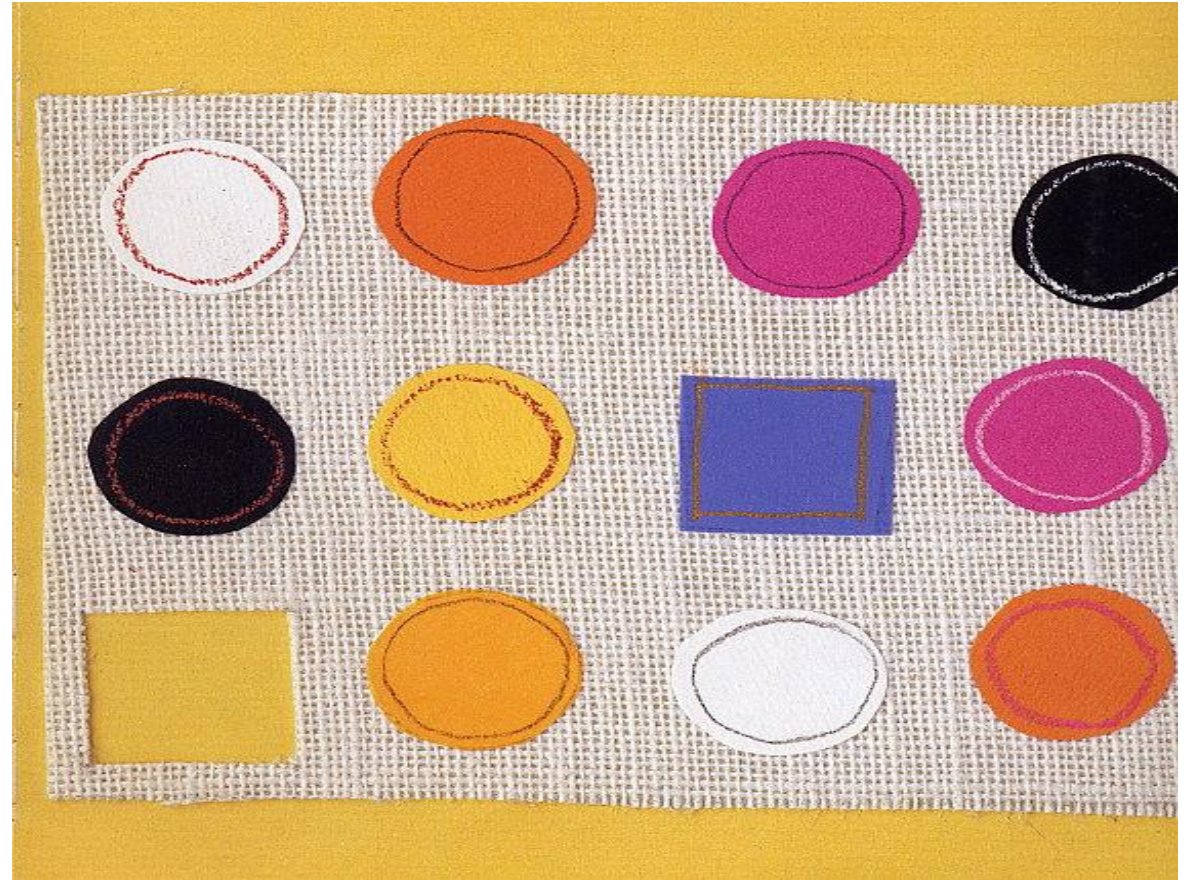
qui permettent
à Petit Carré...

d'entrer dans la grande maison...

... avec tous les Petits Ronds.

Open overlegstructuur en dialoog

- Psychiatrie als 'hightech-wetenschap', biomedisch model als normatief discours bepaalt normaliteit of inclusie en exclusie
- Bio-psycho-sociaal model reduceert mens tot diagnose
- Tegenover desubjectiverende benadering staat psychodynamische benadering van ontmoeting en dialoog
- Alleen mogelijk in gastvrije omgeving zonder verplichting of dwang of transparante, horizontale overlegstructuur mét participatie
- Aanhoudend contact: van diagnostisch etiket tot mens met verhaal
- De 'kleine prins ' en de vos: over verbondenheid en verlangen

Een netwerk van referenten

- Betaalde krachten, stagiairs en vrijwilligers
- Horizontale, maximale communicatie ipv hiërarchische macht
- Individuele status vervangen door complex van referenten of medestanders die 'getuigen' en begeleiden ipv 'alwetend duiden'. Vertrouwensrelatie die leidt tot overdracht (Kleine Prins)
- Gelijkwaardigheid met respect voor verschil. Collectief werk, particulier parcours
- Geen interne verdeeldheid, rivaliteit tussen psycho- en sociotherapie

Verstaving en herstel

- Slechts 2 regels: geen geweld en geen druggebruik in huis of “minimale structuur met maximaal respect” (T-Shirts)
- Focussen op druggebruik is het tegenovergestelde van herstel. Definitie (persoonlijk) herstel is tegengesteld aan klinisch herstel
- Valse dichotomie tussen abstinente en ‘harm reduction’, herstel eist paradigmaverschuiving van ziektegerichte- naar welzijnsgerichte zorg
- Functies van toxicomanie in psychose : reëel en imaginair, zelfmedicatie, verdediging tegen psychose, verankering in de wereld
- Verwarring tussen Wet en regels, geen dualiteit tussen ‘wij’ en ‘zij’

Onderzoek en resultaten

- Academische samenwerking : onderzoek plaats en kenniscentrum
- A place to be : zich welkom en veilig voelen
- The place to be : zich geaccepteerd en gewaardeerd voelen, 'thuis'
- The place to be me : via artistieke producties (theater, muziek, proza en beeldend werk) een nieuwe taal en identiteit vinden, weg van stigmatiserende labels én belangrijk medium tot sociale inclusie
- Graduele verbondenheid met wie ze zijn en met de samenleving

Besluit

- Vermaatschappelijking heeft 2 complementaire bewegingen 'push' en 'pull'. Zonder aantrekking verplaatsing van de instelling naar de straat
- Huidige evolutie: 'vermarkting' van zorg door meritocratie, kloof tussen zorgbehoefte en zorgaanbod wordt steeds groter
- Een medemens in nood aan zijn lot overlaten is 'schuldig verzuim' (juridisch) en humaan gezien een grove onrechtvaardigheid
- 'Zorg op maat', 'vraag gestuurde zorg > 'aanbod- of instellingsgericht'
- Uiteindelijk is het de dialoog en niet de vraag die de zorg stuurt, zorg dient de mens te volgen en niet omgekeerd !

Samuel Beckett

Ever tried. Ever failed. No matter.

Try again. Fail again. Fail better !

Two trailers van onze laatste theaterproducties

